

Τετάρτη, 7/2/2024

**Τεκνοθεσία Ομόφυλων Ζευγαριών:
Τοποθέτηση της Ελληνικής Ψυχολογικής Εταιρείας**

Η Ελληνική Ψυχολογική Εταιρεία (ΕΛΨΕ) είναι η μεγαλύτερη επιστημονική ψυχολογική εταιρεία της χώρας μας. Αποτελείται από 750 τακτικά μέλη, κατόχους διδακτορικού διπλώματος στην ψυχολογία και συγκεντρώνει στους κόλπους της την πλειονότητα των πανεπιστημιακών ψυχολόγων της Ελλάδας. Στην παρούσα χρονική στιγμή, η ΕΛΨΕ επιθυμεί να συμβάλει στη δημόσια συζήτηση που διεξάγεται σχετικά με την τεκνοθεσία από ομόφυλα ζευγάρια, αξιοποιώντας και προβάλλοντας επιστημονικά δεδομένα από τη διεθνή έρευνα και εμπειρία με την παρακάτω τοποθέτηση.

Η πλειονότητα των ερευνών, όπως αποτυπώνεται σε σχετικές ανασκοπήσεις και μετα-αναλύσεις, καταδεικνύει ότι ο σεξουαλικός προσανατολισμός των γονέων δεν έχει σημαντικές επιπτώσεις στην ποιότητα των σχέσεων γονέα-παιδιού, στην ψυχική υγεία των παιδιών ή στην κοινωνική τους προσαρμογή. Η επιστημονική έρευνα στο πεδίο αυτό βρίσκεται σε εξέλιξη διεθνώς τις τελευταίες δεκαετίες. Στις περισσότερες έρευνες δεν έχουν βρεθεί διαφορές σε παιδιά ομόφυλων γονέων σε σύγκριση με παιδιά ετερόφυλων γονέων σε κρίσιμες διαστάσεις, όπως είναι η αυτοεκτίμηση, το άγχος, η κατάθλιψη και τα προβλήματα συμπεριφοράς. Επίσης, υπάρχουν ισχυρά ευρήματα ότι τα παιδιά ομόφυλων οικογενειών αναπτύσσονται με υγιείς και τυπικούς για την ηλικία τους τρόπους σε μια σειρά τομέων, όπως η συναισθηματική ευημερία, οι σχολικές και ακαδημαϊκές επιδόσεις, η συμπεριφορική προσαρμογή και οι σχέσεις με τους συνομηλίκους. Κατά συνέπεια, ο ισχυρισμός ότι τα παιδιά ομόφυλων γονέων δεν αναπτύσσονται το ίδιο καλά με τα παιδιά ετερόφυλων γονέων δεν βρίσκει υποστήριξη από τη σχετική επιστημονική βιβλιογραφία. Επιπλέον, ο ισχυρισμός ότι ο σεξουαλικός προσανατολισμός των γονέων επηρεάζει ζητήματα ανάπτυξης ταυτότητας φύλου και σεξουαλικού προσανατολισμού των παιδιών δεν συνάδει με τα ερευνητικά δεδομένα.

Εκατοντάδες μελέτες που διεξήχθησαν τις τελευταίες δεκαετίες συμφωνούν ως προς τους παράγοντες που σχετίζονται με την υγιή προσαρμογή των παιδιών και των εφήβων. Οι πιο σημαντικοί είναι: (1) η ποιότητα της σχέσης γονέα-παιδιού, (2) η ποιότητα των

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Νικόλαος Μακρής
Παιδαγωγικό Τμήμα
Δημοτικής Εκπαίδευσης
Δημοκρίτειο Παν/μιο Θράκης
Τηλ.: 25510-30008
email: nmakris@eled.duth.gr

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Ειρήνη Σκοπελίτη
Τμήμα Επιστημών της
Εκπαίδευσης και της Αγωγής
στην Προσχολική Ηλικία
Πανεπιστήμιο Πατρών
Τηλ.: 2610-997178
email: eskopel@upatras.gr

TAMIAS

Ευγενία Γεωργάκα
Τμήμα Ψυχολογίας
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο
Θεσσαλονίκης
Τηλ.: 2310-997472
email: georgaca@psy.auth.gr

ΜΕΛΗ ΤΟΥ Δ.Σ.

Ι. Δημάκος, Πανεπιστήμιο Πατρών
Ε. Καραγιαννοπούλου, Πανεπιστήμιο
Ιωαννίνων
Μ. Ντάβου, Πανεπιστήμιο Αθηνών
Β. Παυλόπουλος, Πανεπιστήμιο Αθηνών
Α. Ράλλη, Πανεπιστήμιο Αθηνών
Δ. Φιλιππάτου, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

σχέσεων μεταξύ των σημαντικών ενηλίκων στη ζωή του παιδιού ή του εφήβου (για παράδειγμα, οι σχέσεις ανάμεσα στους γονείς) και (3) οι οικονομικοί και άλλοι πόροι που είναι στη διάθεση του παιδιού ή του εφήβου. Οι παράγοντες αυτοί ισχύουν ανεξάρτητα από τον σεξουαλικό προσανατολισμό των γονέων. Επομένως, με βάση την υπάρχουσα βιβλιογραφία, οι θετικές σχέσεις μέσα στην οικογένεια αποτελούν τον κρισιμότερο παράγοντα για την ομαλή προσαρμογή και ανάπτυξη των παιδιών και όχι το είδος ή η δομή της οικογένειας που δημιουργείται.

Επιπλέον, είναι γνωστό από πολλές έρευνες ότι παράγοντες εκτός πλαισίου οικογένειας επηρεάζουν την ανάπτυξη και την ψυχική ευημερία των παιδιών. Σημαντικό δυσμενή παράγοντα αποτελεί το κοινωνικό στίγμα. Με δεδομένο ότι σε κοινωνίες, όπως η ελληνική, εκδηλώνεται στιγματισμός οικογενειών και παιδιών με μη τυπικά χαρακτηριστικά, είναι κρίσιμο να σχεδιαστούν και να υλοποιηθούν εκπαιδευτικές και κοινωνικές πολιτικές, παράλληλα και συμπληρωματικά προς τις νομικές παρεμβάσεις, για την καταπολέμηση του στίγματος σε βάρος των ομόφυλων οικογενειών και των παιδιών που ανατρέφονται σε αυτές.

Τα παραπάνω βρίσκονται σε συμφωνία με τις δημόσιες τοποθετήσεις σχετικά με το ζήτημα της τεκνοθεσίας από ομόφυλα ζευγάρια που έχουν δημοσιεύσει διεθνείς επιστημονικές ψυχολογικές εταιρείες, όπως η Αμερικανική Ψυχολογική Εταιρεία^[1], η Βρετανική Ψυχολογική Εταιρεία^[2] και η Αυστραλιανή Ψυχολογική Εταιρεία^[3].

Συμπερασματικά, ως ΕΛΨΕ:

- Υποστηρίζουμε την ισότητα στο γάμο, με τα γονικά δικαιώματα που αυτή διασφαλίζει και στα ομόφυλα ζευγάρια.
- Επισημαίνουμε ότι αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ομαλή ολόπλευρη ανάπτυξη όλων των παιδιών να γίνουν θεσμικά κατοχυρωμένες και κοινωνικά ορατές και αποδεκτές όλες οι μορφές οικογένειας.
- Προτρέπουμε την πολιτεία να αναπτύξει θεσμικούς μηχανισμούς που θα συνδράμουν στη συμπερίληψη των ομόφυλων οικογενειών και των παιδιών τους σε εκπαιδευτικά και κοινωνικά πλαίσια.

Η ΕΛΨΕ, ως ο επιστημονικός φορέας της Ψυχολογίας στην Ελλάδα, δύναται και προτίθεται να συνεισφέρει σε καίρια κοινωνικά ζητήματα με την παροχή εξειδικευμένης επιστημονικής γνώσης.

Βιβλιογραφία

[1] <https://www.apa.org/about/policy/resolution-sexual-orientation-parents-children.pdf>

[2] BPS (2002). Towards a British Psychological Society statement supporting lesbian and gay Families, *Psychology of Women Section Review*, 4(1), 16-20.

DOI:<https://doi.org/10.53841/bpspow.2002.4.1.16>

[3]<https://psychology.org.au/getmedia/47196902-158d-4cbb-86e6-2f3f1c71ffd1/lgbt-families-literature-review.pdf>

Πρόσθετη ενδεικτική βιβλιογραφία

- Anderssen, N., Amlie, C., & Ytterøy, E. A. (2002). Outcomes for children with lesbian or gay parents. A review of studies from 1978 to 2000. *Scandinavian Journal of Psychology*, 43(4), 335-351. <https://doi.org/10.1111/1467-9450.00302>
- American Psychological Association (2020). Resolution on sexual orientation, gender identity (SOGI), parents and their children. Από: <https://www.apa.org/about/policy/resolution-sexual-orientation-parents-children.pdf>
- Boertien, D., & Bernardi, F. (2019). Same-sex parents and children's school progress: An association that disappeared over time. *Demography* 56, 477–501. <https://doi.org/10.1007/s13524-018-0759-3>
- Carone, N., Lingiardi, V., Tanzilli, A., Bos, H. M. W., & Baiocco, R. (2020). Gender development in children with gay, lesbian, and heterosexual parents: Associations with family type and child gender. *Journal of Developmental & Behavioral Pediatrics*, 41(1), 38-47. <https://doi.org/10.1097/DBP.0000000000000726>
- Erich, S., Leung, P., Kindle, P., & Carter, S. (2005). Gay and lesbian adoptive families: An exploratory study of family functioning, adoptive child's behavior, and familial support networks. *Journal of Family Social Work*, 9(1), 17-32. https://doi.org/10.1300/J039v09n01_02
- Erich, S., Leung, P., & Kindle, P. (2005). A comparative analysis of adoptive family functioning with gay, lesbian, and heterosexual parents and their children. *Journal of GLBT Family Studies*, 1(4), 43-60. https://doi.org/10.1300/J461v01n04_03
- Farr, R. H., Bruun, S. T., Doss, K. M., & Patterson, C. J. (2018). Children's gender-typed behavior from early to middle childhood in adoptive families with lesbian, gay, and heterosexual parents. *Sex Roles*, 78(7-8), 528-541. <https://doi.org/10.1007/s11199-017-0812-5>
- Farr, R. H. (2017). Does parental sexual orientation matter? A longitudinal follow-up of adoptive families with school-age children. *Developmental Psychology*, 53(2), 252. <https://doi.org/10.1037/dev0000228>
- Farr, R. H., Forssell, S. L., & Patterson, C. J. (2010). Parenting and child development in adoptive families: Does parental sexual orientation matter? *Applied Developmental Science*, 14(3), 164-178. <https://doi.org/10.1080/10888691.2010.500958>
- Fedewa, A. L., Black, W. W., & Ahn, S. (2015). Children and adolescents with same-gender parents: A meta-analytic approach in assessing outcomes. *Journal of GLBT Family Studies*, 11(1), 1–34. <https://doi.org/10.1080/1550428X.2013.869486>
- Goldberg, A. E. (2010). Lesbian and gay parents and their children: Research on the family life cycle. *American Psychological Association*. <https://doi.org/10.1037/12055-000>
- Golombok, S. (2014). *Parenting: What really counts?*. Hove, UK: Routledge.
- Golombok, S., Mellish, L., Jennings, S., Casey, P., Tasker, F., & Lamb, M. E. (2014). Adoptive gay father families: Parent-child relationships and children's psychological adjustment. *Child Development*, 85(2), 456-468. <https://doi.org/10.1111/cdev.12155>
- Golombok, S., Perry, B., Burston, A., Murray, C., Mooney-Somers, J., Stevens, M., & Golding, J. (2003). Children with lesbian parents: A community study. *Developmental Psychology*, 39(1), 20. <https://doi.org/10.1037//0012-1649.39.1.20>
- Grigoropoulos, I. (2023). Gay fatherhood experiences and challenges through the lens of minority stress theory. *Journal of Homosexuality*, 70(9), 1867-1889. <https://doi.org/10.1080/00918369.2022.2043131>

- Grigoropoulos, I. (2021). Lesbian mothers' perceptions and experiences of their school involvement. *Journal of Community & Applied Social Psychology, 31*(5), 590-602. <https://doi.org/10.1002/casp.2537>
- Grigoropoulos, I. (2021). Subtle forms of prejudice in Greek day-care centres. Early childhood educators' attitudes towards same-sex marriage and children's adjustment in same-sex families. *European Journal of Developmental Psychology, 18*(5), 711–730. <https://doi.org/10.1080/17405629.2020.1835636>
- Grigoropoulos, I. (2023). Through the lens of the attributional theory of stigma: Attitudes toward adoption by same-sex couples and children's adjustment in same-sex parent families. *Trends in Psychology*. <https://doi.org/10.1007/s43076-023-00295-7>
- Hafford-Letchfield, T., Cocker, C., Rutter, D., Tinarwo, M., McCormack, K. & Manning R. (2019). What do we know about transgender parenting?: Findings from a systematic review. *Health and Social Care in the Community, 27*(5), 1111-1125. <https://doi.org/10.1111/hsc.12759>
- Herek, G. M. (2006). Legal recognition of same-sex relationships in the United States: A social science perspective. *American Psychologist, 61*(6), 607. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.61.6.607>
- Lamb, M. E. (Ed.). (2004). *The role of the father in child development*. John Wiley & Sons.
- Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review, 50*(4), 370–396. <https://doi.org/10.1037/h0054346>
- Miller, B. G., Kors, S., & Macfie, J. (2017). No differences? Meta-analytic comparisons of psychological adjustment in children of gay fathers and heterosexual parents. *Psychology of Sexual Orientation and Gender Diversity, 4*(1), 14. <https://doi.org/10.1037/sgd0000203>
- Papadaki, V., Kougioumtzian, A., Michalaki, M., & Sampathianaki, I. (2023). Adoption social workers' perspectives on same-sex couples' right to adopt in Greece. *Journal of Gay & Lesbian Social Services, 35*(3), 360-377. <https://doi.org/10.1080/10538720.2022.2114053>
- Παπαθανασίου, Ν. & Χρηστίδη, Ε. Ο. (2020) (Επιμ.). *Συμπερίληψη και ανθεκτικότητα: Βασικές αρχές ψυχοκοινωνικής στήριξης σε θέματα σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας, έκφρασης και χαρακτηριστικών φύλου*. Gutenberg.
- Parks, C. A. (1998). Lesbian parenthood: A review of the literature. *American Journal of Orthopsychiatry, 68*(3), 376. <https://doi.org/10.1037/h0080347>
- Patterson, C. J., & Hastings, P. D. (2007). Socialization in the context of family diversity. *Handbook of socialization: Theory and research, 328-351*.
- Patterson, C. J. (2017). Parents' sexual orientation and children's development. *Child Development Perspectives, 11*(1), 45-49. <https://doi.org/10.1111/cdep.12207>
- Patterson, C. J. (2000). Family relationships of lesbians and gay men. *Journal of Marriage and Family, 62*(4), 1052-1069. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2000.01052.x>
- Pawelski, J. G., Perrin, E. C., Foy, J. M., Allen, C. E., Crawford, J. E., Del Monte, M., ... & Tanner, J. L. (2006). The effects of marriage, civil union, and domestic partnership laws on the health and well-being of children. *Pediatrics, 118*(1), 349-364. <https://doi.org/10.1542/peds.2006-1279>
- Perrin, E. C. (2002). *Sexual orientation in child and adolescent health care*. Springer Science & Business Media.
- Stacey, J., & Biblarz, T. J. (2001). (How) does the sexual orientation of parents matter? *American Sociological Review, 66*(2), 159-183. <https://doi.org/10.2307/2657413>
- Suárez, M. I., Stackhouse, E. W., Keese, J., & Thompson, C. G. (2023). A meta-analysis examining the relationship between parents' sexual orientation and children's developmental outcomes, *Journal of Family Studies, 29*(4), 1584-1605. <https://doi.org/10.1080/13229400.2022.2060121>

**ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ
ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΠΣΕ**

**Αθανασιάδου Χριστίνα
Καθηγήτρια
Α.Π.Θ.**

**Ανδρέου Ελένη
Καθηγήτρια
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας**

**Βλειώρας Γεώργιος
Επίκουρος Καθηγητής
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας**

**Βούσουρα Ελένη
Επίκουρη Καθηγήτρια
ΕΚΠΑ**

**Κεχαγιά Ελευθερία-Έρη
Ψυχολόγος-
Ψυχοθεραπεύτρια
Keele University-England | ECP**

**Κορδούτης Παναγιώτης
Καθηγητής
Πάντειο Πανεπιστήμιο**

**Κωνσταντοπούλου Βασιάννα
Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων**

**Μαναδάκη Κατερίνα
Καθηγήτρια
ΠΑ.Δ.Α**

**Μαντόγλου Άννα
Καθηγήτρια
Πάντειο Πανεπιστήμιο**

**Μασούρα Ελβίρα
Καθηγήτρια
Α.Π.Θ.**

**Μόττη Φρόσω
Ομότιμη Καθηγήτρια
ΕΚΠΑ**

**Μπαλικού Παναγιώτα
Διδάκτορας ΕΚΠΑ
Συντονιστική Ομάδα &
Επιστημονική Σύμβουλος CAMHI**

**Παπαδάτου-Παστού Μαριέττα
Επίκουρη Καθηγήτρια
ΕΚΠΑ**

**Παπαδόπουλος Δημήτρης
Επίκουρος Καθηγητής
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας**

**Παπαθανασίου Χρυσοβαλάντης
Διδάκτορας
Aix-Marseille Université**

**Παπαχριστόπουλος Κωνσταντίνος
Διδάκτορας
Πάντειο Πανεπιστήμιο**

**Τουλουμάκου Άννα
Επίκουρη Καθηγήτρια
Πάντειο Πανεπιστήμιο**

**Τσακανίκος Ηλίας
Αναπληρωτής Καθηγητής
Πανεπιστήμιο Κρήτης**

**Φλώρα Κατερίνα
Επίκουρη Καθηγήτρια
Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας**

**Χρήστου Αντώνιος
Επίκουρος Καθηγητής
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας**